

Huvudman

Arvika kommun

Ärendet

Tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser vid grundskolan Styckåsskolan i Arvika kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Arvika kommun en anmärkning avseende bristen rörande genomförandet av de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass. Arvika kommun ska senast **den 15 januari 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5195) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser inlett en tillsyn av Styckåsskolan i Arvika kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten genomfört garantins olika moment i enlighet med bestämmelserna.

Tillsynen har genomförts genom digitala intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och med rektorn den 10-11 oktober 2023. Vidare har dokumentation granskats, bland annat förteckning över personal och dess kompetens, beskrivningar av arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, samt en beskrivning av elevernas kunskapsutveckling eller måluppfyllelse i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Genomförande av garantin för tidiga stödinsatser

Obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Rektorn har fattat beslut om att undanta två elever från att genomföra kartläggningsmaterialen i förskoleklass under föregående läsår. Beslutet har motiverats utifrån särskilda skäl.

Ansvariga förskollärare har genomfört kartläggningsmaterialet "Hitta matematiken" med alla övriga elever i förskoleklass under höstterminen 2022.

Vidare har samma lärare genomfört kartläggningsmaterialet "Hitta språket" med samma elever under höstterminen 2022 och under inledningen av vårterminen 2023. I intervjuer med lärare och personal med specialpedagogisk kompetens framgår det att målsättningen var att hinna genomföra alla delar i kartläggningen under höstterminen men att det var en stor elevgrupp. Arbetet kom även igång senare än önskat under hösten, vilket gjorde att kartläggningsmaterialen inte hann genomföras enligt plan. Genomförandet har skett i den ordinarie undervisningen genom att en av lärarna genomfört aktiviteter med mindre grupper samtidigt som den andre läraren ansvarat för undervisningen för övriga elever.

Läraren i årskurs 1 har med stöd av personal med specialpedagogisk kompetens genomfört de Nationella bedömningsstöden i läs- och skrivutveckling och Nationellt bedömningsstöd i taluppfattning med alla elever under höstterminen 2022 och vårterminen 2023. Bedömningsstöden har genomförts i den ordinarie undervisningen eller genom att läraren suttit tillsammans med elever för att göra enskilda uppgifter samtidigt som en annan lärare ansvarat för klassen.

I årskurs 3 har samtliga elever genomfört de nationella proven under den aktuella provperioden under vårterminen 2023. Det framgår av utredningen att personal med specialpedagogisk kompetens varit involverade i genomförandet av de nationella proven i de fall där elever varit i behov av mindre sammanhang eller andra anpassningar av provsituationerna.

Rättslig reglering

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordning [2011:185], 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2 – 4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

I årskurs 3 i grundskolan ska nationella prov genomföras på vårterminen i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Ett nationellt prov består av flera delprov som samtliga ska genomföras under en viss period, vilken för läsåret 2022/23 var den 13 mars till och med den 17 maj 2023 (9 kap. 20, 21, 22 och 22 a §§ skolförordningen och 5 § SKOLFS 2021:69).

Om det finns särskilda skäl får rektor besluta att en lärare inte behöver använda kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov, eller delar av dessa, för enskilda elever (9 kap. 20 § skolförordningen, 6 § SKOLFS 2019:16 och 6 § SKOLFS 2016:66).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med det nationella kartläggningsmaterialet "Hitta språket" då utredningen visat att alla delar inte genomförts under höstterminen 2022.

Beträffande genomförandet av de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 samt nationella proven i årskurs 3 framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Skolinspektionen ifrågasätter inte heller besluten som rektorn fattat om att undanta elever från genomförandet av kartläggningsmaterialen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Arvika kommuns verksamhet vid Styckåsskolan har inte uppfyllt författningarnas krav vad gäller genomförandet av nationella kartläggningsmaterial under höstterminen 2022 i förskoleklass. Utredningen visar dock att kartläggningen slutfördes under inledningen av vårterminen 2023 och att skolenheten i övrigt genomfört alla delar av de obligatoriska kartläggningsmaterialen, bedömningsstöden och nationella proven. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar Arvika kommun en anmärkning

Särskild bedömning och planering av insatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

I förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 har det efter genomförandet av de obligatoriska materialen funnits elever som visat indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i de aktuella ämnena. För alla de elever som uppvisat indikation har det därefter genomförts en särskild bedömning i samråd mellan undervisande lärare och personal med specialpedagogisk kompetens. Bedömningen har skett både löpande och vid skolans inplanerade analysmöten i direkt anslutning till slutförandet av kartläggningsmaterialen, bedömningsstöden och nationella proven under höst- och vårterminen.

I de fall elever, vid samrådet eller genom resultaten av andra screeningmaterial bedömts vara i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd i svenska, svenska som andraspråk eller matematik har personal med specialpedagogisk kompetens deltagit i planeringen av ett sådant stöd. Exempel på insatser som genomförts är bland annat extra träning av bokstäver och bokstavsljud samt perioder med intensivläsning.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En särskild bedömning ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. (3 kap. 4 § 1 st. skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 4 § 2 st. skollagen, 3 kap. 5 § skollagen och 3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller för anmälan till rektor om särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i sådant fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn. (3 kap. 4 § 3 st. skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och vid planering av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 1 och 2 behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § 1 st. p. och 2 samt 2 st. skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid genomförandet av särskilda bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och vid planeringen av stödsatser.

Uppföljning och överföring

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

De stödinsatser som getts till elever i form av extra anpassningar eller särskilt stöd har kontinuerligt utvärderats under läsåret utifrån den tidsplan som satts upp vid planeringen av insatser. Lärare uppger att det exempelvis rört sig om perioder av stödinsatser under åtta veckor där läraren och personal med specialpedagogisk kompetens träffats varje vecka för att utvärdera arbetet samt att de i slutet av perioden gjort en större, sammanfattande utvärdering av de resultat som insatserna lett till. Klasskonferenser genomfördes även två gånger per termin föregående läsår. Där deltog bland annat undervisande lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och rektor. Vid klasskonferenserna följdes också stödinsatserna upp och utvärderades.

Utvärderingen av insatserna har dokumenterats löpande och i slutet av förskoleklass och i slutet av lågstadiet genomfördes en sammanfattande uppföljning av alla elevers utveckling och de stödinsatser som satts in. Det har genomförts två överlämningar från undervisande lärare och personal med specialpedagogisk kompetens till mottagande lärare i såväl årskurs 1 som i årskurs 4. En överlämning i juni med undervisande lärare, mottagande lärare och personal med specialpedagogisk kompetens samt en överlämning i augusti där även andra lärare som ska undervisa eleven deltar. Efter läsåret 2022/23 har lärare som undervisat i förskoleklasserna följt eleverna till årskurs 1 samt att personal med specialpedagogisk kompetens följer eleverna från årskurs 3 till årskurs 4.

Rättslig reglering

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan och sameskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § skollagen (extra anpassningar) i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid uppföljning enligt 4 b §. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 3 behöver inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller uppföljning av extra anpassningar och överföring av resultatet av uppföljningen till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

Utredaren Robert Sondell har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Johan Runemark Brydsten medverkat.